

napadnutého uznesenia a uložil najvyššiemu správne mu súdu zákaz konať a meritórne rozhodnúť o kasačnej sťažnosti sťažovateľov.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovatelia v právnom postavení žalobcov sa správnu žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 24. júla 2019 domáhali ochrany pred iným zásahom Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“), ku ktorému došlo v súvislosti so správny m konaním vedeným pred protimonopolným úradom pod sp. zn. 0012/OKT/2016. Krajský súd v danej veci sťažovateľov rozhodol uznesením č. k. 85Sa/53/2019-299 z 26. januára 2022 tak, že žalobu sťažovateľov odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) ako podanú zjavne oneskorene.

3. Sťažovatelia podali proti uzneseniu krajského súdu kasačnú sťažnosť, o ktorej koná najvyšší správny súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3Shk/4/2022. Sudkyňa najvyššieho správneho súdu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sudkyňa“), 22. októbra 2022 predložila predsedovi najvyššieho správneho súdu oznámenie o skutočnostiach, pre ktoré by mohla byť vylúčená (ďalej len „oznámenie o zaujatosti“), a to vo vzťahu k [REDAKOVANÉ], ktorý sa zúčastňoval vykonávania úkonov protimonopolného úradu, ktoré boli predmetom žaloby zo strany sťažovateľov, ktorý bol v tom čase aj riaditeľom odboru kartelov (ďalej aj „zamestnanec protimonopolného úradu“). Vo vzťahu k tejto osobe uviedla, že ho pozná dlhodobo, ich vzťah je blízky a priateľský a že sa s ním stretáva v rámci rodinných vzťahov. O podanom oznámení rozhodol podpredseda najvyššieho správneho súdu napadnutým uznesením tak, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp. zn. KPp 22/2022, a to vzhľadom na predmet kasačného prieskumu, ktorým nie je meritórny prieskum, ale kasačný prieskum odmietnutia žaloby z dôvodu jej oneskoreného podania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia namietajú, že postupom a rozhodnutím podpredsedu najvyššieho správneho súdu, ktorým nevyvlúčil sudkyňu z konania vo veci kasačnej sťažnosti, došlo k zásahu do základných práv sťažovateľov označených v bode I tohto uznesenia. Závery prijaté v napadnutom uznesení považujú za vecne, právne a procesne nesprávne, nezákonné a ústavne nonkonformné.

5. Sťažovatelia, vedomí si právomoci ústavného súdu založeného na princípe subsidiarity, poukazujú na konkrétny nepriaznivý dôsledok (III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016), ktorým je to, že vylúčená sudkyňa bude rozhodovať o tom, či boli alebo neboli naplnené procesné podmienky na prijateľnosť samotnej správnej žaloby, a teda či obsah žaloby bude v konečnom dôsledku predmetom súdneho prieskumu. Tvrdia, že v danom prípade je naplnená požiadavka výnimočnosti, keď je potrebné vyriešiť parciálnu otázku týkajúcu sa prieskumu nezákonného a ústavne nonkonformného zásahu do základných práv sťažovateľov.

6. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti formulujú právne dôvody preukazujúce, že došlo k porušeniu základných práv a slobôd najvyšším správny m súdom na ich úkor týmito sťažnostnými námietkami:

6.1. Právnomu záveru najvyššieho správneho súdu o tom, že predmetom kasačného konania nebude meritórny prieskum otázky, či pri zásahu správneho orgánu došlo k zásahu do práv sťažovateľov, a preto nemožno konštatovať dôvod vylúčenia sudkyne, sťažovatelia oponujú tým, že uvedené nemožno vnímať izolovane. Zdôrazňujú, že otázka posúdenia (ne)naplnenia procesných podmienok na podanie žaloby pred najvyšším správnym súdom priamo súvisí a vedie k tomu, či v konečnom dôsledku dôjde zo strany krajského súdu ako správneho súdu k meritórnemu preskúmvaniu otázky zákonnosti postupu protimonopolného úradu.

6.2. Sťažovatelia poukazujú na samotnú podstatu predmetnej správnej žaloby, ktorá súvisela s nezákonne vykonanými inšpekciami (*dawn raid*), v rámci ktorej boli zaistené informácie, dokumenty a podklady, a v tej súvislosti aj na to, že v čase vykonania sporných inšpekcií (apríl 2016) bol [REDACTED] (v pozícii riaditeľa odboru kartelov protimonopolného úradu) ako zástupca protimonopolného úradu priamo účastný takejto inšpekcie v priestoroch podnikateľa [REDACTED] 18. – 20. apríla 2016, čo vyplýva aj zo zápisnice IZ-180/2016. Práve s touto osobou má sudkyňa blízky a priateľský vzťah.

6.3 Sťažovatelia upriamujú pozornosť ústavného súdu aj na skutočnosť, ktorá nebola spomenutá v oznámení o zaujatosti sudkyne, a tou je fakt, že sudkyňa dlhé roky pôsobila na protimonopolnom úrade, a to v rokoch od 2000 – 2018 (v pozícii riaditeľky odboru právneho a zahraničných vzťahov a riaditeľky odboru pre druhostupňové konanie). Táto skutočnosť nikdy nebola preskúmvaná zo strany najvyššieho správneho súdu z hľadiska možného dôvodu zaujatosti zákonnej sudkyne v širších súvislostiach. Ide najmä o pohľad, či sudkyňa neudržiava blízke priateľské vzťahy aj s ďalšími zamestnancami a zástupcami úradu, ktorí sa zúčastnili jednotlivých úkonov konania a/alebo rozhodovania v správnom konaní týkajúcich sa sťažovateľov.

6.4. Sťažovatelia poukazujú na iné súvisiace konanie pred najvyšším správnym súdom vedené pod sp. zn. 3Shk/3/2022 (kasačná sťažnosť podaná protimonopolným úradom proti rozsudku krajského súdu, ktorým vyhovel správnej žalobe podanej aj sťažovateľmi). Aj v tomto konaní predložila sudkyňa oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich jej zaujatosti aj z dôvodu jej blízkyh a priateľských vzťahov so zamestnankyňami protimonopolného úradu. V danom prípade najvyšší správny súd rozhodol o vylúčení sudkyne z tohto konania. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na právnu vetu nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 491/2016.

6.5. Sťažovatelia na podklade judikatúry ústavného súdu a právnej vety rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (č. k. 22Cdo/227/99) trvajú na tom, že existujú dôvody, pre ktoré by mala byť sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej pred najvyšším správnym súdom pod sp. zn. 3Shk/4/2022, sumarizujúc podstatné fakty (dlhé obdobie pôsobenia na protimonopolnom úrade na pomerne vysokých pozíciách so širokými kompetenciami a právomocami, vybudované úzke priateľské vzťahy prekračujúce rámec kolegiality pokračujúce dodnes a pod.). Vykonaním testu objektívneho pozorovateľa je v prípade sudkyne zrejmé, že tu vznikajú dôvodné pochybnosti o jej nezaujatosti a nestrannosti pre jej pomer k veci. Sťažovatelia v nadväznosti na svoju argumentáciu poukazujú na osobný vzťah sudkyne k žalovanému (k jeho zástupcom a zamestnancom) takej intenzity, ktorý je spôsobilý vyvolať pochybnosti o jej nezaujatosti.

7. Naliehavosť ich právnej veci a návrh na odklad vykonateľnosti podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a návrh sťažovateľov na rozhodnutie o dočasnom opatrení podľa § 130 zákona o ústavnom súde odôvodňujú takto:

7.1. Nevylúčenie nie nestrannej a nie nezaujatej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci má nepriaznivý dôsledok – porušenie označených základných práv a slobôd sťažovateľov, ktoré sa primárne vzťahuje na celý výsledok prebiehajúceho kasačného konania a sekundárne aj na celý výsledok konania o žalobe proti inému zásahu protimonopolného úradu ako orgánu verejnej správy.

7.2. S cieľom sťažovateľov odvrátiť negatívne a nezvratné následky spojené s porušením ich základných práv a slobôd sťažovateľa uzatvárajú, že im hrozí bezprostredná a závažná ujma, v porovnaní s ktorou je dočasné ohrozenie verejného záujmu spočívajúce v nevykonaní napádaného uznesenia najvyššieho správneho súdu nepatrné. V prípade, ak nebudú prijaté podstatné opatrenia v súdnom konaní sťažovateľov vedenom pred najvyšším správnym súdom, tak kasačná sťažnosť sťažovateľov bude prejednávaná a rozhodovaná zaujatou sudkyňou, ktorá má jednak osobný pomer k veci, ale aj osobný pomer k účastníkovi konania (protimonopolnému úradu ako žalovanému), čo svedčí o naplnení tak subjektívnej stránky, ako aj objektívnej stránky kritérií zaujatosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na súdnu ochranu, základného práva na zákonného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na ich tvrdení o právnej nesprávnosti, nezákonnosti a ústavnej nekonformnosti napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu, ktorým rozhodol o tom, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci sťažovateľov vedenej pred najvyšším správnym súdom.

9. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu vyplýva, že pri posúdení, či v tejto veci existujú sudkyňou oznámené dôvody na jej vylúčenie z predmetného konania, zvolil *pragmatický* prístup s ohľadom danú procesnú situáciu, teda predmet konkrétneho kasačného prieskumu (procesnoprávny prieskum uznesenia krajského súdu o odmietnutí žaloby z dôvodu jej oneskoreného podania, pozn.). Vychádzajúc z toho, že v danom kasačnom konaní sa neposudzuje vec z hľadiska jej prípustnosti a zákonnosti, rozhodol podpredseda najvyššieho správneho súdu o nevylúčení sudkyne s tým, že dôvody uvedené sudkyňou vo svojom oznámení (deklarovaný vzťah so zamestnancom žalovaného) nie sú právne relevantné na to, aby bolo možné konštatovať dôvodnosť jej vylúčenia.

10. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že vidí *ratio* uvedeného právneho záveru najvyššieho správneho súdu práve v tom, že kasačný súd má v rámci kasačného prieskumu skúmaním splnenia procesných podmienok menší diskrečný priestor než pri samotnom meritórnom prieskume otázky, či zásahom žalovaného došlo k porušeniu ich práv. Z hľadiska svojej právomoci posúdiť opodstatnenosť tejto ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za podstatnú skutočnosť práve to, že uvedený vecný a praktický právny záver najvyššieho správneho súdu zameraný na efektívnosť v predmetnom kasačnom konaní nie je ústavnou sťažnosťou relevantným spôsobom spochybnený.

11. Námietka sťažovateľov o tom, že existuje priamy súvis posúdenia týkajúceho sa (ne)naplnenia procesných podmienok (t. j. včasnosti) pre podanie správnej žaloby s tým, či dôjde pred krajským

súdom k meritórnemu preskúmaniu otázky zákonnosti postupu protimonopolnému úradu (bod 6.1. tohto uznesenia), *bez ďalšieho* nemá žiaden rozhodujúci rozmer vo vzťahu ku kľúčovému právnomu záveru najvyššieho správneho súdu, keďže sťažovateľmi tvrdené prepojenie, resp. súvis v podstate predstavuje jednu z možných zákonom predpokladaných alternatív rozhodnutia kasačným súdom, ktorá priamo vyplýva z § 462 ods. 1 SSP. V kontexte konkrétnych okolností prípadu tak ústavný súd nenachádza ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávnu intenzitu namietaných pochybení, resp. nedostatku v rozhodovaní najvyššieho správneho súdu (m. m. IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 293/2022), a tak nedokázal identifikovať žiadnu príčinnú súvislosť medzi uznesením najvyššieho správneho súdu a sťažovateľmi namietaným porušením ich práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

12. Ďalšie námietky, ktoré obsahovo spochybňujú objektívnu nestrannosť sudkyne, a to pre jej pomer k veci a jej pomer k účastníkovi konania (protimonopolnému úradu ako žalovanému) vzhľadom na jej blízky a priateľský vzťah so zamestnancom žalovaného (body 6.3. až 6.5. tohto uznesenia), nie sú v danom prípade relevantné, a to nielen preto, že priamo nespochybňujú kľúčový právny záver najvyššieho správneho súdu (bod 11 tohto uznesenia), ale najmä aj kvôli tomu, že tieto mohli sťažovatelia uplatniť v námietke zaujatosti v zmysle § 90 SSP, teda v právnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľom priznáva na ochranu ich základného práva na zákonného sudcu. Ústavný súd dopytom na najvyššom správnom súde zistil, že tieto námietky neboli v konaní pred najvyšším správnym súdom vznesené a *ad minus* týmto súdom riešené neboli. Uvedenú skutočnosť považuje za podstatnú z hľadiska naplnenia princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd tak pripomína, že zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv vyplývajúcich z ústavy a práv, ktoré sú zakotvené v dohovore, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučnou úlohou ústavného súdu. Táto úloha predstavuje úlohu každého orgánu verejnej moci v rámci jemu zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré participujú na ochrane ústavnosti. Ako vyplýva z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, kontrapozičný záver by predstavoval denegáciu princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (I. ÚS 139/2021, III. ÚS 149/04, III. ÚS 369/2021).

13. Ústavný súd dospel k záveru, že na jednej strane časť sťažnostnej argumentácie sťažovateľov nie je spôsobilá spochybniť ústavnosť napadnutého uznesenia (bod 11 tohto uznesenia) a na druhej strane ďalšiu časť námietok uplatnili sťažovatelia prvýkrát v konaní pred ústavným súdom, pričom ju mohli uplatniť v konaní pred všeobecným súdom (bod 12 tohto uznesenia). Vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Z toho dôvodu neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov vymedzených v petite sťažnosti (odklad vykonateľnosti, dočasné opatrenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu